

Dr. sc. Dunja Šamec sa suprugom boravi u Pullmanu u SAD-u

Obećana zemlja je - Hrvatska

Margareta Detoni

Dunja Šamec dr.sc., Varaždinka koja radi na Institutu „Ruđer Bošković“ u Zagrebu, trenutno boravi zajedno sa svojim suprugom diplomiranim inženjerskom elektrotehnikom u Pullmanu sveučilišnom gradiću, u državi Washington u SAD-u. Dunja je doktorirala biologiju 2013. godine te radi na Washington State University i bavi se proučavanjem načina na koje biljke proizvode aktivne komponente koje se mogu koristiti u prehrambenoj industriji, farmaceutici, kozmetičkim preparatima...

Onđe je od listopada u sklopu Newfelpro projekta - programa stipendiranja Vlade RH i EU-a za iskusne znanstvenike iz Hrvatske. O tome kako su se ona i suprug ondje snašli te je li Amerika još uvijek obećana zemlja i u čemu se sve razlikuje od Hrvatske, razgovarali smo sa Dunjom.

Drugačija priča

Trenutno se prilagođavamo američkom načinu života koji je puno drugačiji. Mi nismo iz Hrvatske otisli `trbuhom za kruhom. I ja i suprug imali smo posao u Hrvatskoj. Naša priča drugačija je od trenutno velikih broja drugih hrvatskih priča u kojima su financije presu-

dile preseljenju. Dosta prijatelja i rodbine bilo je iznenađeno činjenicom da odlazimo. Odluka je bila obostrana te potaknuta željom za novim iskustvima, jer oboje volimo putovati te upoznavati nove kulture i običaje. A za mene kao znanstvenicu je bitno prestaviti se usavršavati se te umrežavati sa znanstvenicima diljem svijeta – kaže. Dunji je već po tri mjeseca provela u Češkoj i Njemačkoj te 6 mjeseci u SAD-u.

Grad u kojem žive po brojem stanovnika je grad veličine Varaždina, no površinski je mnogo veći, pa je gotovo nemoguće do trgovine otići pješice. No njihov se život ipak uvelike razlikuje od načina života u velikim američkim gradovima.

Prednosti su te što nema kriminala, a i život je smireniji. Ovdje se jako voli ame-

Organska hrana je jeftinija

- Kakva je kvaliteta hrane u SAD-u?
- Ovdje se konzumira puno više gotove hrane koja se samo podgrije u mikrovalnoj. No mogu se kupiti i sve ostale namirnice te se može sve pripremiti kod kuće. Oni u većinu hrane stavljaju puno više šećera. Kruh je potpuno nešto drugo, od onog što smo navikli, tako da kruh pečemo sami. Mislim da je u prosjeku cijena hrane ovdje jednaka kao i u Hrvatskoj. Tu je jeftinija organski proizvedena hrana te je veći izbor specijalizirane hrane za razne namjene kao što je hrana bez glutena, laktoze ...Amerikanci mnogo paze na prehranu, iako se smatra da je drugačije - objašnjava.

rički nogomet i sport. Najveći stadion je Martin i ima kapacitet od gotovo 33 000 sjedećih mjesta - ističe naša sugovornica te nastavlja oko onog što je u SAD-u ipak lošije nego u Hrvatskoj.

Zdravstveno „kupujemo“ sami

- Socijalna prava su ovdje malo drugačiji pojam. Svatko kupuje vlastita socijalna prava kroz uplatu u zdravstveno, štednju u mirovinskom fondu, uplaćivanjem životnog osiguranja za slučaj invaliditeta... Fakulteti također nisu besplatni. Nema luksuza i studiranja po 10 godina. Studenti nemaju pravo na subvencioniranu prehranu, stanovanje... Nema oprosta države... Također, ovdje ne postoji situacija da si na istom poslu do mirovine – objašnjava Dunja. Iz njihova kućnog

budžeta dosta odlazi za stanarinu i osiguranja. Također, ističe kako su drastično skuplje nego u Hrvatskoj - obrtničke usluge kao što su automehaničarke, frizerske, vodoinstalatere, ...

- Recimo ako kupite predugačke hlače, kraćenje istih možete platiti duplo više nego same hlače u trgovini – kaže Dunja te dodaje kako su cijene u restoranima malo skuplje nego u Hrvatskoj, ali su zato cijene pića drastične više.

- Teško da ćete u restoranu ili pub-u popiti nešto ispod 34 kune. Također, kazalište je luksuz, ali je gorivo duplo jeftinije – objašnjava znanstvenica te nastavlja oko uloge žene u SAD-u.

- Uloga žena dosta je drugačija nego u Hrvatskoj. Ukoliko žena ovdje radi i na visokoj je poziciji, tada se često ne odlučuje imati djecu

jer gotovo da nema pravo na porodiljni dopust. Ukoliko se odluči zasnovati obitelj, tada obično napušta posao na nekoliko godina jer su cijene vrtiča izuzetno skupe. Recimo, čini mi se da u Hrvatskoj ima puno više žena u znanosti koje su na vodećim pozicijama nego ovdje – ističe Dunja.

Nisu im priznali vozačke

A kako žive tridesetgodinjaci u SAD-u?

- Pa ja bih rekla da ljudi u 30-ima ovdje žive isto kao i u Hrvatskoj, jedino se Hrvati znaju više zabavljati. Ovdje je također prekrasna priroda koja nudi izlete vikendima koje mnogi koriste – kaže Dunja te dodaje kako joj iskreno nedostaje kafić u hrvatskom smislu s pravom espresso kavom.

- Ljudi su ovdje više usmjereni na svoju zajednicu te na to da si stvore ugodnu atmosferu za život. Teško da ćete ovdje naići na nerodne ljude u trgovini, javnom prijevozu, banci...

A što kažu Amerikanci na Hrvatsku?

- Dosta ih nije čulo za Hrvatsku, no postoje i pojedinci koji su veliki ljubitelji Hrvatske. Naša im je zemlja turistički atraktivna no često preskupa. Također, nismo tretirani kao ostale zemlje EU tako da nam nisu priznali hrvatske vozačke dozvole

Voljela bi u Varaždin, ali...

Je li Amerika još uvijek obećana zemlja?

- Pa ja vjerujem da je za mene Hrvatska obećana zemlja. No to ovisi od osobe do osobe i stvar je životnih prioriteta. Ja nisam tip koju bi samo financije privukle da se na duzi period preseli u inozemstvo. Važni su mi međuljudski odnosi, učenje, kvaliteta života... Čak nam je želja nastaniti se za stalno u Varaždinu ili okolici, a ne u Zagrebu. No to ovisi i dali će biti poslovnih prilika u budućnosti za nas u Varaždinu. U inozemstvu se mnogo ulaže u znanost, u Hrvatskoj je puno teže dobiti novac za istraživanje. No ima i pozitivnih primjera, recimo mojoj matična ustanova Institut Ruđer Bošković pozitivan je primjer da je moguće privući novac za istraživanje iz raznih izvora. Osobno iznimno cijenim znanstvenike koji i u Hrvatskoj rade vrhunsku svjetsku znanost. – kaže mlada znanstvenica.

te smo morali ponovno polagati vozački ispit – zaključila je Dunja naš razgovor.

SVI SU LUDI ZA SIVOM Boja ovogodišnjeg proljeća nije nimalo bezbrižna ni lepršava

Sivom odašiljemo moć, ali i tajanstvenost

Početak ovogodišnjeg proljeća neće biti obilježen žutom ili crvenom ili nekom drugom trendi veselom bojom koje nam obično nametnu velika dizajnerska imena, nego - sad je već i vrapcima na grani jasno - sivom.

Siva ima zaista 50 nijansi i svakome stoji točno odre-

Greya, ona je postala i naj-trendi boja sezone.

Sivo je sve. Donje rublje, lakovi za nokte, odjevni predmeti, u kojima prednjače majice koje redom nose sugestivne nazive koji neodoljivo podsjećaju na film ili ponešto iz njega. Sive su odjednom i seksualne igrače-

sanja trilogije autorica odabrala jer ona iznimno dobro može predočiti nijanse psihičkih stanja u koja svi nerijetko zapadamo, a povezano su s nostalgijom, tugom, tjeskobom, kontrolom, ne-realiziranim emocijama... Siva, ističu, predstavlja i sigurnost, stabilnost i moć,